

## Medycyna i zdrowie

# Nowy sposób zapobiegania tężcowi

## Szczepienia ochronne uzupełniają leczenie surowicą

Tężec jest chorobą toksyczną. Jady wydzielane przez laseczniki tężca zatrują komórki nerwowe. Laseczniki tężca, wykryte przez Nicolajera, posiadają zdolność tworzenia przetrwalników, które często znajdują się w ziemi. Zakażenie następuje wtedy tylko, kiedy laseczniki lub przetrwalniki dostaną się do krwi. Z tego powodu w każdym wypadku, kiedy rana jest zanieczyszczona ziemią, zachodzi obawa zarażenia tężcem. Objawy choroby, polegające na bardzo bolesnych tonicznych skurczach mięśni, występują po pewnym okresie wylegania i z reguły prowadzą do śmierci, naskutek utrudnienia oddychania i porażenia serca. W cięższych przypadkach organizm może zwalczyć chorobę. Zdarza się to jednak bardzo rzadko. Jedynym ratunkiem jest możliwe wcześnie — natychmiast po zarażeniu — zastosowanie surowicy tężcowej. Surowica przeciwtężcowa została po raz pierwszy zastosowana przez Behringa i Kitasato. Otrzymuje się ją z koni, uodpornionych jadem tężcowym. Wyniki leczenia surowicą przeciwtężcowa nie zawsze są pozytywne, ponieważ w wypadkach mało widocznego skażenia, np. przy pracy w ogrodzie, i wtarcia w ranę ziemi, zawierającej przetrwalniki tężca, często rzecz cała zostaje zbagatelizowana i chory wtedy dopiero zostaje powierzony opiece lekarza, kiedy już występują objawy chorobowe. Objawy zaś występują, kiedy układ nerwowy zatruty już został jadem tężcowym. Po wystąpieniu pierwszych objawów (napiecie mięśni twarzy i karku) nie wolno

tracić ani minuty, jedynie bowiem szybkie zastosowanie dużej dawki surowicy może uratować chorego. Dalsze leczenie polega na stosowaniu mniejszych dawek.

W przypadkach wszystkich zanieczyszczonych ziemią zranień stosuje się możliwie szybko leczenie zapobiegawcze, polegające również na wstrzykiwaniu surowicy przeciwtężcowej. W ten sposób uodporniamy organizm biernie. Tą drogą uzyskana odporność nie trwa jednak długo. Dla uzyskania dłuższej trwającej odporności zaczęto obecnie stosować szczepionki swoiste — anatoksyny tężcowe, powodujące odporność czynną organizmu, trwającą latami.

Szczepienia zapobiegawcze mają doniosłe znaczenie praktyczne. Należałoby je stosować u

wszystkich robotników ziemnych, rolników, ogrodników, drwali, jednym słowem u tych, którzy ze względu na rodzaj pracy narażeni są w razie skażenia się na zakażenie tężcem.

W czasie wojny światowej wypadki tężca zdarzały się często. Nie było wówczas mowy o uodpornianiu! Dobrze, jeśli było czym leczyć! Wyjaśnić należy, że odporność czynną, uzyskaną drogą szczepień, nie występuje od razu — to też wszystkie przypadki podejrzanego zranienia, łącząc z pewną kategorią zranień ulicznych (zanieczyszczenie rany błotem, pyłem!) powinny być zawsze zapobiegawczo leczone surowicą przeciwtężcowa. Wobec wielkiego niebezpieczeństwa, jaki przedstawia tężec, nigdy się nie jest zanadto ostrożnym.

Dr. A. R.

## Serce na filmie

W Niemczech i w Rosji Sowieckiej jednocześnie, ale zupełnie niezależnie od siebie, stworzono film naukowy, który ilustruje fizjologię i patologię krążenia krwi u człowieka. W Szarlotenburgu udało się Gotheinerowi po wieloletnich studiach stworzyć film dźwiękowy, który przedstawia działalność serca zarówno w stanach normalnych, jak i patologicznych oraz oddaje zupełnie dokładnie najślabsze szmery sercowe. Największą trudność polegała na tym, że szmery serca znajdują się na pograniczu zdolności naszego słyszenia. Po zastosowaniu specjalnej metody, udało się

Gotheinerowi i tę trudność przezwyciężyć. W rezultacie otrzymał on film dźwiękowy. Sowiecki specjalista chorób serca prof. Zielesin wraz z dr. Sucharzewskim i operatorem Karinem pracuje obecnie nad stworzeniem takiegoż filmu. Zastosował on nadzwyczaj czułą emulsję, która pozwala dokładniej reprodukcję niezbyt ostre zdjęcia rentgenowskie serca i dużych naczyń krwionośnych. Filmy te będą miały duże znaczenie naukowe, ponieważ w znacznym stopniu ułatwią pracę lekarzom studiującym poszczególne schorzenia serca.

Dr. A. R.

## Dym tytoniowy

# Działają bakterjobójczo

W jamie ustnej człowieka nawet w stanie najlepszego zdrowia zawsze znajdują się liczne bakterie. Płukanie roztworami dezynfekującymi wyjąławią usta na krótki tylko stosunkowo okres czasu. Obok bakterij niewinnych, nieszkodliwych dla nasze-

go zdrowia, zwykle znajdują się tam i takie, które w pewnych, sprzyjających warunkach mogą powodować powstawanie chorób, jak np. angina, zapalenie płuc, błonica i, prawdopodobnie, grypa. Racjonalne pielęgnowanie gardła, zębów i śluzówki jamy ustnej za-

pobiega do pewnego stopnia tym chorobom.

Najnowsze badania Schneidera nad działaniem dymu tytoniowego, wciąganego do ust przy paleniu papierosów i fajki, dowiodły, że działa on na znajdujące się w jamie ustnej bakterie zabójczo. Natychmiast po wypaleniu trzech papierosów flora jamy ustnej zmniejsza się o 50 procent. Po upływie 15 minut zmniejsza się o 33 proc., po 30 minutach już tylko o 22 proc., zaś po 45 minutach zaledwie o 14 proc. Okazało się przytem, że odporność na działanie dymu tytoniowego jest różna dla każdego gatunku bakterij. Dym z cygar posiada działanie bakterjobójcze o wiele słabsze.

Dr. A. R.

## Trudności komunikacyjne w Mokotowie

Niejednokrotnie Towarzystwo Przyjaciół Mokotowa poruszało sprawę skanalizowania głębokich rowów na ul. Puławskiej, jedynej arterji komunikacyjnej Mokotowa, biegnącej od Madalińskiego do Ursynowskiej. Jeszcze przed paru laty Tow. Przyjaciół Mokotowa przesyłało do Magistratu własny projekt skanalizowania tych rowów, co pociągnęłoby za sobą wydatek nieprzekraczający kilkunastu tysięcy złotych.

Skasowanie rowów na ul. Puławskiej jest dla Mokotowa niewątpliwie palącą sprawą. Przepelnione nieczystościami rowy nie tylko zatrują powietrze i szpecą ulice, ale stanowią groźne niebezpieczeństwo w razie wykołowania się kolejki Grójeckiej, biegącej tuż nad samą skarpą głębokiego rowu. O ile pozostawienie rowów po prawej stronie ul. Puławskiej daje się częściowo usprawiedliwić ze względu na opady atmosferyczne, zupełnie niezrozumiale jest pozostawienie głębokiego rowu po lewej stronie ulicy, naprzeciwko kościoła św. Michała, ponieważ tam opady atmosferyczne są odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacyjnej.

Koszty skasowania rowu przy kościele św. Michała są drobne.

Należy mieć nadzieję, że nowy zarząd miejski uwzględni ten postulat ludności mokotowskiej.

## Dollfuss jako Tannhauser



JESLIŚ ZNAWCĄ NIE LAIKIEM PIJ  
H H HERBATE z „KOPERNIKIEM” H H  
WARSZAWSKIE TOW. HANDLU HERBATĄ-A-DRUGOCEKLI W WRZESNIEWSKI-SP. AKC  
WARSZAWA - BRACKA 23

## Kulisy „Paradis'u” przed sądem

### Nadzór sądowy przyznany

Wczoraj w Sądzie Okręgowym (Wydz. Handlowy) rozpatrywano sprawę o udzielenie nadzoru są-

dowego Abrahamowi Waksma-

rowi. Waksma-

## 0 wyższy poziom gospodarstw

### walczą panie domu na zjeździe w Poznaniu

POZNAN, 17.3. Od czasu powstania Związku Pań Domu w r. 1930, rokrocznie odbywają się Zjazdy Delegatki z całej Polski. Tegoroczny Zjazd zwołano poraz pierwszy poza stolicą w Poznaniu. Na Zjazd przybyły bardzo licznie delegatki kilkudziesięciu miast oraz wielu związków kobiecych.

Obraz działalności poszczególnych Oddziałów Związku, zawarty był w szczegółowym sprawozdaniu, które mówi o pracy wydajnej nad udoskonaleniem gospodarstw domowych, nie tylko pośród rodzin zrzeszonych pań lecz i o pracy propagandowo - oświatowej, która dociera do szerokich mas.

Kursy, odczyty i pokazy, organizowane przez Oddziały obejmują wszystkie dziedziny gospodarstwa domowego jak: racjonalne gotowanie, estetyczne podawanie i dekoracja stołów, higienę gotowania, metody nowoczesnego sprzątania, prania, czyszczenia i prasowania, naukę pielęgnowania i wychowania dziecka, pokazy nowoczesnych sprzętów, wnętrza i dekoracji mieszkań, oszczędne kupowanie, prelinowanie budżetu i prowadzenie rachunków domowych, naukę szycia, kroju i robót ręcznych, hodowlę roślin, urządzenie ogródków i zdobienie balkonów i t. p. W roku ubiegłym Związek wszedł w kontakt ze wszystkimi pokrewnymi organizacjami pań domu zagranicą i wysłał tam swe komunikaty. W roku bieżącym wyjadą delegatki Związku na Międzynarodowy Kongres Wykształcenia Gospodarczego Kobiet w Berlinie. Chcąc udostępnić pokazy i rady praktyczne gospodyniom niezamożnym, o małych budżetach domowych, Związek założył specjalne Koła dzielnicowe w Warszawie i Krakowie. Koła takie wśród rodzin robotniczych cieszą się ogromnym powodzeniem, zwłaszcza obecnie, w dobie kryzysu. Powyższe dane stanowią część działalności Oddziałów Związku Pań Domu. Rozpatrzone budżet i program prac na 1934 r. oraz liczne wnioski, dotyczące aktualnych bolączek zostały wygłoszone dwa referaty.

Z pierwszego referatu wynika, że w polskiej literaturze brak wydawnictw poświęconych kierowaniu i zarządzaniu domem, prac, omawiających fachowo istotne zadania domu i rodziny. Wydawnictwa takie mogłyby dostarczyć naszym paniom domu przez tłumaczenie wybitnych dzieł zagranicznych w tej dziedzinie, zwłaszcza niektórych książek amerykańskich i niemieckich. Polskie firmy wydawnicze powinny się zainteresować tą sprawą

wobec wzmoczonego ruchu organizacyjnego pań domu

Odczyt P. Dr. Kucharskiego dotyczył wymagań naszego organizmu pod względem odżywiania. Urozmaicony jad dlospis to hasło dla wszystkich. Dla chorych i osób niedomagających oraz dla dzieci słabo rozwiniętych, właściwy dobór pokarmów decyduje o poprawie i zrównoważeniu sił.

Referat poinformował po raz pierwszy o stanie rzeczy zagranicą, co może bardzo umocnić poszczególne pionierki tej pracy u nas i pomóc do właściwego zrozumienia jej przez ogół naszych pań domu.

Następną referentką była p. Michałina Ulanicka, która w rzeczowym opracowaniu poruszyła tak żywotną u nas sprawę służby domowej, wysuwając na pierwszy plan konieczność zawodowego, przymusowego wyszkolenia pracowników domowych a więc i obowiązków, wynikających stąd dla pań domu.

Powzięto szereg uchwał, a między innymi:

1) Zjazd Delegatki uchwała wezwac członkinie Związku Pań Domu do popierania pism codziennych, które zamieszczają wiadomości i rady z dziedziny domownictwa, racjonalnie opracowane przez siły fachowe i zgodne z postulatami Związku Pań Domu.

2) W sprawie zwiększenia dozoru nad środkami żywności Zjazd Delegatki poleca Zarządowi Głównemu:

a) podjęcie starań, celem jak najszybszego wprowadzenia w życie i ścisłego przestrzegania istniejących ustaw żywnościowych,

b) poleca Zarządowi poszczególnych Oddziałów Związku podjęcie tych samych starań na terenach własnych,

c) domaga się od Urzędów Dozoru żywnościowego podawania do wiadomości publicznej nazwisk kupców i wytworów, których przyłapano na zbrodni nadużyć żywnościowych,

d) prosi władze sądowe o jaknajszerszy wymiar kar.

Następny Zjazd odbędzie się w 1935 roku w Krakowie.

lokalu nocnego. „Paradis”, a długiego wynosi 300.000 zł.

Pełnomocnicy firm zagranicznych zgodzili się na udzielenie Waksma-

rowi nadzoru. Jednakże adwokaci Lent i Szablowski, występujący w imieniu polskich wierzycieli, oponowali przeciwko temu. Adw. Lent zarzucił Waksma-

rowi, że nie zasługuje na to, aby otrzymać nadzór. Waksma-

rowi, że nie zasługuje na to, aby otrzymać nadzór. Waksma-

rowi, że nie zasługuje na to, aby otrzymać nadzór. Waksma-

rowi, że nie zasługuje na to, aby otrzymać nadzór. Waksma-

## PSZCZELARZ I OGRODNIK

Warszawa, ZŁOTA 4. tel. 662-38. Mied wprost od pszczelarzy. Przybory pasieczne. Ule. Weża sztuczna, miódarki. Ceny niskie.

## Erzed krótkami

### Ciekawość

Wielu już tragedij przyczyną była ciekawość, i człowiek roztrząpny pilnie się jej wystrzega, zwłaszcza, gdy mu się zdarzy napić, który to stan niejednemu kryje w sobie niebezpieczeństwo.

Pan Szecepan K-ski za zbytnią ciekawością odpowiadał przed Sądem Grodzkim XI okręgu, pociągnięty do tej odpowiedzialności przez młodą, lecz wytwornego mienstwa ulicy Emilji Plater, p. Karola Zka.

Młodzieniec ten, szedł pewnego razu na imieniny panny Konstancji R-kiej i jak zwykle na przyjęcie, ubrany był w strój wieczorowy. Miał dobre skrajany smoking, elegancko zaprasowane spodnie w paszki i nowiutkie lakierki. Krawat włożył skromny, lecz gustowny, żółty w czerwone ciapki. Przyzwyczajony kłócić gromy i takież półkoszulki dopełniały stroju.

Pelen jaknajlepszych myśli i ochoty do zabawy wbiegł, pogwizdując, na schody domu p. Konstancji.

Trzeba było, że po tych samych schodach, lecz o pół piętra wyżej szedł obrzydliwy pijanica, wspomniany na wstępie p. Szecepan K-ski. Załany był w drobne kawałeczki, jak

mówią, w okolicach Emilji Plater. Oczy miał białe, jak szoupak po żydowsku, a nogi gumowe. Łaził po schodach, kureczowo trzymając się perecy i męczony czkawką, tak śmiertelną, że z czwartego piętra odpowiadał mu gołębie.

Usłyszawszy czyjeś kroki nadole, zniechęcił się, kto tam idzie, jakoby mu nie było wszystko jedno. Djabli go podkuli, żeby wyjrzeć. No, i stało się nieszczęście.

Pijanica wychylił się przez barierę i spojrzął z góry na wystrójonego pana Karola. Zaspokoilił wprawdzie swoją niezdrową i tak szkodliwą ciekawość, ale nieszczęsna jej ofiara w pierwszej chwili oślepiała, a potem zawyla, jak raniiony zwier.

Nie mu to nie pomogło, niestety. Z imieniem musiał zrygnąć. Jego piękny krawat, smoking, kłócić, półkoszulki, kapelus, nawet lakierki niecierpiały skutkiem ciekawości pijaka tak bardzo, że z rozpaczą w sercu musiał zawrócić do domu.

O zwrot kosztów stroju skarżył właśnie p. Szecepana. Narazie, w celu powołania nowych świadków sędzia sprawę odroczył.

Very.

REDAKCJA: Warszawa, Nowy Świat 22. Telefon: 545-89 (Centrala). Sekretarz redakcji przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godz. 11 — 12.

ADMINISTRACJA: Warszawa, Zgoda 1. Telefony: Administracja i Zarząd 691-64. Prenumerata 691-66. Wydział ogłoszeń 691-56. Skrzynka pocztowa 745. Adres telegraficzny — ABC Warszawa. Konto P. K. O. Nr. 13550.

PRZEDSTAWICIELSTWA: Kalisz, Aleja Józefiny 11, tel. 209; Piotrków Trybunalski, Słowackiego 9, tel. 59; Włocławek, Cyganka 26, tel. 136.

PRENUMERATA: miejscowa (z odnoszeniem do domu) i zamiejscowa — zł. 4.50 miesięcznie. Konto czekowe P. K. O. Nr. 13550.

**Ceny ogłoszeń:** za miejsce wysokości 1 milimetra przez szerokość jednej szpal-ty (na wszystkich stronach po 6 szpal-ty): na 1-iej stronie — 1 zł, w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr., na ostatniej stronie — 60 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty (specjalne) — 1.50 zł, lekarskie — 30 gr. Nekrologia po 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz, duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy, a długi druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N.), a komunikaty specjalne cyfrą (Kom.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Wydział ogłoszeń: Zgoda 1. tel. 691-56 — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz.

Kierownik: Tadeusz Ucieczyński.